

گزیده

بالن کنبار

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
سوی امامزاده آقا سید ، آنها که در نزدیکی امامزاده هستند ، راه می افتد سوی امامزاده تا علم بلند کنند ، نمبه نیت تنها زمین خودشان که برای همه زمین‌ها ، در نزدیکی امامزاده سنگی است که آنرا "وارونه" کرده و علمی بر روی سنگ برپا می کنند ، علمی که مربوط به امامزاده است ، آنها معتقدند بعد از دو سه روزی باران خواهد آمد و تا سنگ

باران که نبارد ، زمین که تشنه باشد ، ابرها که قهر کرده باشند ، سوگ و ماتمی بردل ایل می نشینند ، ترس از خشکسالی ، وحشت از تنگدستی ، دستها را سوی آسمان بلند می کنند ، بر زبان هر بختیاری دعائی تکرار می شود ، دعای باران ، اینجاست که دعانویس‌ها با نوشتن دعای باران ، امیدی در دلهاشان ایجاد می کنند ، بعد گروهی راه می افتد

نبیند، بعد زنگولهای به کمراو آویزان می‌کند و بندی هم به آن زنگوله می‌بندند، سر بند دست یکی از جوانها است، بعد همراه او راه می‌افتد و سراغ چادرها می‌روند و با هم آوازی سر می‌دهند.

هل هل هلونگ

خدا بزن بارونگ

هر گه به گوسه چیزی نده
هر گه خبر گوسه ندونه

دل گدانوس بسوزنه

افراد چادر که صدای جنجال را می‌شنوند، بیرون می‌ریزند، و با ریختن آب به سروروی "گوسه" خودشان را وارد ماجرا می‌کنند. همراه جوانها غالباً کیسه‌هایی است، برای پرکردن هم در چنین زمانی بمفریاد ایل قشقائی می‌رسد و برایشان باران می‌آورد. آنها همچنان پیش می‌روند و با سرزدن به سایر چادرها کیسه‌ها را پراز قند و چای و آرد می‌کنند بعد از طی مسافتی، عاقبت یک‌نفر پاپیش می‌گذارد تا ضامن کوسه بشود، او اسم سه کچل از ایل را می‌برد که ضامن کوسه می‌شوند، قول می‌دهد در دو سه روز آینده باران ببارد، آنها هم رضایت می‌دهند و کوسه را آزاد

وارونه است باران خواهد بارید و برای بندآمدن باران کافی است که سنگ رابه حالت اول برگردانند. آقاسید عموماً آنها را بی بهره نمی‌گذارد، باران خواهد بارید. هاشم قسم می‌خورد که تابحال خودش در سه سال پشت سرهم که خطر خشکسالی و بی‌بارانی بوده در مراسم بلند کردن علم شرکت کرده و بعدش باران آمده، آنهم با چه سخاوتی.

اما در محل آنجا که دسترسی به امازاده آقاسید نیست برای آمدن باران رسم دیگری دارند، آنجا "گوسه" را به مدد می‌گیرند، مراسمی برپامی‌دارند

به اسم "هلله گوسه" بی‌گمان این نام یعنی "گوسه" اسطوره باریدن باران در بین ایلات و عشاير این سرزمین است، مگرنه این است که "گوسه‌گلین" هم در چنین زمانی بمفریاد ایل قشقائی می‌رسد و برایشان باران می‌آورد.

"هلله گوسه" در ایل بختیاری چنین آغاز می‌شود که چون باران نبارد، جوانهای بختیاری گردهم می‌آیندویک نفر را به‌اسم "گوسه" انتخاب می‌کنند، کوسه باید حتماً قوی و قدرتمند باشد، تحمل داشته باشد، بعد دو کلاه زرد کوچک را به عنوان گوشهاش در دو طرف صورتش روی گوشهای او می‌بندند، روی صورت او را هم می‌پوشانند که جائی را

پرو شکاہ علوم انسانی و مطالعات فرنگی
برتال جامع علوم انسانی

باران باشد چندان وجود ندارد ، زیرا
چشم ایل همیشه به آسمان است و دلش
شاد ریزش باران ، اما با این وصف به
هنگامی که ریزش باران خطر جاری شدن
سیل دربرداشته باشد نام چهلکچل را
روی چهل چوب به بلندی ۲۵ سانتیمتر
می نویسنده و بعد چوبها را کنار هم گذاشته
و با بند آنرا محکم به هم می بندند و
سپس به "تیرپیشه" (ستون) "سیاه
جادر" آویزان می کنند ، شخصی ماء مور
زدن این چوبها می شود و با صدای بلند
دائماً تکرار می کند ،

چهل کچل بد / راست

در این میان عدمای ضامن می شوند
و بالای سرش می خوانند .

خدا بارون را نگهدار

خدا بارون را نگهدار

خدا بارون را نگهدار

بعد از این مراسم آنها معتقدند
سینه ابرها شکافته می شود و ساعتی بعد
باران بند خواهد آمد .

می کنند . در پایان این مراسم زنها می
ایل با درست کردن حلوا از آرد و قندهای
بدست آمده و فرستادن آنها به چادرها
آمدن باران را جشن می گیرند .

"روایت دیگر"

وقتی باران نبارد ، جوانهای ایل
با انتخاب یکنفر بنام "کوسه" مراسم
"گل گل کوسه" به اجرا در می آورند .
برايش ریش می گذارند ، نمد سرپائی
تنش می کنند ، برکمرش بندی می بندند
و کسی از پشت سر بند را می کشد و
زنگولهای به گردنش آویزان می کنند ،
سپس او را به طرف چادرها می کشند ،
کوسه اداهای عجیب و غریبی از خود
در می آورد افراد چادر با شنیدن صدای
پچه ها کاسه آبی به سر کوسه می ریزند و
در مقابل آردی ، قندی بیاو می دهند ،
جوانها گردانگرد کوسه آواز می خوانند ،

هل هل هلو نگه

امر خدا باور نگه

بعد از پایان این مراسم کسی ضامن
کوسه می شود که باران بیارد و سپس
مراسم جشن و پایکوبی برپا می شود .
در ایل مراسی که خاص بند آمدن